

ÜNİTE I

FELSEFEYLE TANIŞMA

FELSEFENİN ANLAMI

Philo: Sevgi + **Sophia:** Bilgi
Philosophia (Bilgelik sevgisi)

FELSEFENİN ORTAYA ÇIKIŞI

İlk Medeniyetler

- 1-Hint
- 2-Çin
- 3-Mezopotamya
- 4-Mısır

FELSEFENİN ANAVATANI

- M.Ö 6. yy İonya da doğmuştur.
 - Felsefe, eleştirel bir yaklaşımla gerçeğe ulaşma çabasıdır.
- THALES** (MÖ 624 – 546) / İLK FİLOZOF

FELSEFENİN ANTİK YUNANDA DOĞUŞUNUN NEDENLERİ

- 1- Ekonomik durum:** Ticaret yolları(Kral yolu)
Üzüm ve Zeytin gibi değerli tarımsal ürünler
- 2- Zengin kültürel ortam**
- 3- İlk defa tanrılardan bağımsız olarak, insan aklıyla hareket edilmiştir.**

FELSEFİ BİLGİNİN ÖZELLİKLERİ

- 1-Rasyoneldir. (Akla dayalıdır)
- 2-Eleştireldir. (Şüpheli ve sorgulayıcıdır)
- 3-Sistematik ve tutarlıdır.
- 4-Evrenseldir.
- 5-Özneldir.
- 6-Görecelidir. (Kesin değildir)
- 7-Varlığı bütün olarak ele alır.
- 8- Refleksiyonlu bir bilgidir.
- 9-Birikimsel, yığılan bir bilgidir.(Kümülatif bilgi)
- 10-Sorular cevaplardan daha önemlidir.
- 11-Merak ürünüdür.

FELSEFENİN BİLİME KATKILARI

Sanayi Devrimi

17 ve 18. yy filozofları, bilimsel yöntem ve rasyonel düşünme konusunda fikirler ortaya koymuşlardır.

Bu düşünceler yeni buluşların ve bilimin yolunu açmıştır.

TOPLUMSAL SAPMA

-Toplumun davranış kalıplarının dışına çıkmaktır.

1.Olumlu Sapma: ATATÜRK

2.Olumsuz Sapma: Seri katiller

TOPLUMSAL KONTROL

Toplumun davranış kalıplarının dışına çıkan, bireyler için uygulanır.

-İkiye ayrılır.

1.Resmi Kontrol: Yasalar, yönetmelikler

2.Resmi Olmayan Kontrol: Gelenekler, adetler

ÜNİTE II

DÜŞÜNME VE AKIL YÜRÜTMENİN TEMEL KAVRAMLARI

A.ÖNERME

-İstek, emir, dilek bildiren cümleler önerme değildir.

-En az bir yargı bildiren, özne ve yüklem bir bağ ile bağlandığı cümlelere denir.

Örn: Timsah canlıdır.
(Özne) (Yüklem)

B. AKIL YÜRÜTME (ARGÜMANTASYON)

-En az iki önermeden hareketle bir sonuca ulaşma işlemidir.

Örnek:

(1.Öncül)Tüm insanlar canlıdır.

(2.Öncül)Ali insandır.

(Sonuç) O halde Ali de canlıdır.

AKIL YÜRÜTME (ARGÜMANTASYON) TÜRLERİ

1.Tümdengelim: Genelden özele yapılan akıl yürütme

2.Tümevrm Yöntemi: Özelden genele yapılan akıl yürütme

3.Analoji(Benzeşim): Benzerlikten hareketle yapılan akıl yürütme

İtalya'nın 3 tarafı denizlerle çevrilidir ve balıkçılık gelişmiştir.

Türkiye'nin de 3 tarafı denizlerle çevrilidir

O halde Türkiye dede balıkçılık gelişmiştir.

C. DOĞRULUK (HAKİKAT) VE GERÇEKLİK

1.Doğruluk

Bilginin nesnesine uygunluğudur.

Örnek: Güneş doğudan doğar, batıdan batar.

2.Gerçeklik

Bilinçten bağımsız var olandır.

Örnek: Bilgisayar-Ağaç

D-TEMELLENDİRME

Bilginin nedenleri ile birlikte ortaya konulmasıdır.

DİL VE DÜŞÜNME İLİŞKİSİ

Dünyadaki dillerin sayısı 6.000'dir.

Bu dillerin yarısı yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır.

Dildeki kelime sayısının çok olması, fikir üretimini olumlu yönde etkiler.

İngilizcede gülmeye ilgili yaklaşık 30 kelime bulunmaktadır.

BİLGİ AKTARMAYI AKSATAN ETKENLER

1.Çok Anlamlılık:

Örn: “Bu küçük bir felakettir.”

Yüz

2.Belirsizlik

Terimlerin sınırlarının kesin olmadığı durumlardır.

Örn: Demokrasi, sıcak, akıllı..... vb.

Silah savunma aracımıdır, yoksa saldırı aracımıdır?

DÜŞÜNCELERİ İFADE ETMENİN YOLLARI

1-Sözel ifade

2-Mimik (Yüz hareketleri)

3-Jest

ÜNİTE III

FELSEFENİN TEMEL KONULARI VE PROBLEMLERİ

I

VARLIK FELSEFESİ (ONTOLOJİ)

VARLIK TÜRLERİ

1-Gerçek (Reel)Varlık: Somut varlıklar.

Örnek: Akrep, Erciyes dağı v.b

2-İdeal Varlık: Soyut varlıklar.

Örnek : Tanrı, ruh, özgürlük, matematik v.b

METAFİZİK

-M.Ö 70 te, Aristo tarafından kuruldu.

-Tanrı, ruh, doğaüstü varlıklar gibi konuları inceler.

İlk olarak Rodoslu Andronikos tarafından MÖ I. yüzyılda kullanılmıştır.

Andronikos, Aristoteles'in eserlerini sıraya koyarken "Fizik" adlı eserinden sonra, sıraya koyduğu yazılara işaret etmek için "metafizik" terimini kullanmıştır.

DOĞA FİLOZOFLARI / ARK(H)E DÜŞÜNCESİ

1-Thales

Su

2-Herakleitos

Ateş

3-Anaximenes

Hava

4-Anaximandros

Aperion

5-Empodokles

Dört Element

6-Anaxagoras

Spermata (Tohum)

7-Demokritos

Atom

8-Parmenides

Sayılar / 1 Olan

VARLIK VARMIDIR?

A.Varlık Yoktur

1-Nihilizm (Hiçcilik):

-Hiçbir şeyin var olmadığını, hiçbir şeyin bilinemeyeceğini savunan görüştür.

F.NİETZCHE - ALMANYA(1844 / 1900)

GEORGIAS (MÖ 483 - 374)

“Hiçbir şey yoktur.

Eğer olsaydı da, bilinemezdi.

Bilinseydi bile, başkalarına aktarılamazdı.”

2- Taoizm:

LAO TSE ÇİN(MÖ 601 / ???)

Reenkarnasyon / Karma / Kast sistemi

B. Varlık Vardır(Realizm)

1-Varlık “Oluş” tur.

HERAKLEİTOS / EFES(M.Ö 6.YY)

-Her şey değişir. Değişmeyen tek şey, değişimin kendisidir.

-Değişmeyi “Logos” yönetir.

-Aynı ırmakta iki kez yıkanamayız.

Hareket = Oluş = Değişim

2. Varlık “idea” dır. (İdealizm)

a. PLATON – A.YUNAN(M.Ö 428 / 348)

-İki ayrı dünya vardır.

-İdealar dünyası:

Asıl gerçek olan soyut dünya.

-Duyular (Gölgeler) dünyası:

İçinde yaşadığımız dünyadır.

Her şey kusurludur.

İdealar dünyasının soluk bir kopyası, gölgesidir.

b.ARİSTOTELES / A.YUNAN(MÖ 384 / 322)

-Tek gerçek dünya, içinde yaşadığımız dünyadır.

-Varlığı oluşturan 4 neden bulunmaktadır. Bunlar:

1-Maddi Neden

2-Formel Neden

3-Fail Neden

4-Ereksel Neden

c.FARABİ (MUALLİMİ SANİ) KAZAKİSTAN (870 / 950)

Aristoteles in varlık anlayışını temel alır.

Varlıklar ikiye ayrılır.

1-Mutlak (Zorunlu) Varlık:

2-Mümkün (Olası) Varlık:

d. F.HEGEL / ALMANYA (1770 / 1831)

Geist / Diyalektik İdealizm

TEZ-ANTİTEZ–SENTEZ

3. Varlık “madde” dir. (Materyalizm)

a. DEMOKRİTOS / A.YUNAN(MÖ 460 / 370)

-Her şey atomlardan oluşur.

-Renkleri, sesleri, tatları ve kokuları yoktur.

-Atomlar sürekli hareket halindedir.

b. LA METRIE – FRANSA(1709-1751)

-’Makine İnsan’ adlı eseri yazdı.

-Ruh yok, madde vardır.

-İnsan, organik makinedir.

c. K.MARKS - ALMANYA(1818 / 1883)

Diyalektik Materyalizm

TEZ-ANTİTEZ–SENTEZ

4. Varlık hem madde hem de ideadır. (Dualizm)

R. DESCARTES - FRANSA(1596 / 1650)

-2 Töz (Cevher)

1-Ruh (İşlevi düşünme)

Soyut

2-Madde (İşlevi yer kaplama)

Somut

5. Varlık fenomendir.

E.HUSSERL – ALMANYA (1859 / 1938)

-Varlığın özünü meydana getirmeyen özellikleri, parantez dışına atılarak ayıklanır.

-Böylece varlığın özüne ulaşılır.

6- Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm)

-Sadece insanda, varoluş özden önce gelir.

-İnsan özgür bir varlıktır.

VARLIĞIN NİCELİĞİ

1-Monizm(Tekçilik)

2-Düalizm(İkicilik)

3-Pluralizm(Çoğulculuk)

II EPİSTEMOLOJİ (BİLGİ FELSEFESİ)

“Doğru bilgi mümkün müdür? Bilginin kaynağı nedir?”

“Bilginin sınırları ve doğru bilginin ölçütleri nelerdir?”

MUTLAK DOĞRU BİLGİ ARMIDIR?

A.Reddedenler

1. Septisizm (Kuşkuculuk)

Pyrrhon (M.Ö 365 / 275)

Timon (M.Ö 320 / 230)

Zenon (M.Ö 495 / 425)

2. Sofistler

-Para karşılığı siyaset ve retorik dersleri verirler.

-Doğru bilgi yoktur.

Protogoras (M.Ö 481 / 411)

İnsan, her şeyin ölçüsüdür.

Xenophanes (M.Ö 431 / 354)

Georgias (M.Ö 483 / 376)

B. Kabul Edenler

-Bilgi görecelidir.

-Hiçbir konuda hüküm verilmemelidir. (EPOKHE)

-Yargısızlık, insanı sıkıntılardan kurtarır. (ATARAXIA)

1.Rasyonalizm (Akılcılık)

-Duyu organları yanıltıcıdır.

PLATON / A.YUNAN(M.Ö 427–347)

a-İdealar dünyası:

Gerçeğin bilgisi buradadır. (Episteme)

b-Duyular (Gölgeler) dünyası:

Yalnızca sanılarımız (Doxa) olabilir.

2.Empirizm (Deneycilik-Duyumculuk)

JOHN LOCKE / İNGİLTERE(1632–1704)

-Bilginin kaynağı, duyu organlarıdır.

-Akıl yanıltıcıdır.

Zihin, doğuştan boş bir levha gibidir. Zihin deneyimlerle dolar.

(TABULA RASA-Boş Levha)

3.Kritisizm (Eleştirel Felsefe)

I.KANT / ALMANYA(1724–1804)

-Emprizm ve Rasyonalizmin sentezidir.

Duyum + Akıl = BİLGİ

Fenomen(Görünüş): Bilinebilir.

Numen (Öz)

: Bilinemez.

4.Pozitivizm (Olguculuk)

A.COMTE / FRANSA(1788–1857)

-Doğru bilgiye ancak bilim ulaşabilir.

-Düşünme, metafizik ve dinden arındırılmalıdır.

ÜÇ HAL YASASI: İnsanoğlu üç çağ geçirmiştir.

1-Teolojik dönem: Evren din ile açıklanır.

2-Metafizik dönem: Evren metafizik ile açıklanır.

3-Pozitif dönem: Evren bilimle açıklanır

5.Entüisyonizm (Sezgicilik)

a.GAZALİ / İRAN(1058–1111) Kalp gözü:

-Gerçek ve kesin bilgi, sezgi ile kazanılır.

b. HENRİ BERGSON / FRANSA(1859–1941)

-ELAN VİTAL(Yaşam Hamlesi)

“Gerçeklik zamandır ve bunu ancak sezgi kavrar.”

-Sezgisel yol gerçekliği içten, aniden açıkça kavrar.

6.Pragmatizm (Faydacılık)

a. W. JAMES / ABD(1842–1910)

Doğru bilgi, faydalı bilgidir.

b. J.DEWEY / ABD(1859-1950)

Düşünceler, insanı yarara ulaştıran birer araçtır.

(Enstrümantalizm–Aletçilik –Araçcılık)

SİMÜLASYON KURAMI

J.BAUDRİLLARD - FRANSA(1929/2007)

Simülasyon kavramı, bir şeyin benzeri veya sahtesi anlamında kullanılır.

GERÇEKLİK VE KURMACA

1-Görünen gerçeklik

2-Ekranda izlenen (kurgusal-sanal) gerçeklik

Seçilmiş, ayıklanmış, ses ve görüntü efektleriyle değiştirilmiş bir olgudur.

MEDYA

1-Web

2-Tv

3-Yayınlar(gazeteler, dergiler... vs)

III BİLİM FELSEFESİ

Bilimin doğasını, yapısını, işleyişini ve yöntemini sorgular.

BİLİMLERİN ORTAYA ÇIKIŞI

Tüm bilimlerin babası felsefedir.

Kesin bilgiler ortaya koymaya başlayan felsefe disiplinleri, felsefeden koparak bilim haline gelmiştir.

BİLİMİN TARİHİ GELİŞİMİ

A-İlk Medeniyetler M.Ö 2000

(Hint-Çin-Mısır-Mezopotamya)

B-Antik Yunan (M.Ö 600)

C-Skolastik Dönem (Ortaçağ Avrupası) 8-15 YY.

Bilim ve felsefe, dini otoritenin baskısı altındadır.

D-Arap Coğrafyası (8-14.YY)

- Yunanca bilim ve felsefe eserleri Arapçaya tercüme edildi.

-Harezmi -İbni Sina- Biruni

E-Rönesans (Yeniden Doğuş) (15-16 YY)

-Kopernik -Kepler -Galileo

F-Reformasyon (Yeniden Biçimlendirme) (15-16 YY)

Martin LUTHER

Katolik Vatikan a karşı, Protestan mezhebini kurdu.

-İncil, Almancaya tercüme edildi.

-Ayinler, Almanca yapılmaya başladı.

G-Aydınlanma Çağı (17-18.YY)

-Tümevarım yöntemi, bilimsel yöntem olarak benimsendi.

H-Sanayi Devrimi (19.YY)

i-20. YY

A.EİNSTEİN - (İzafiyet Teorisi)

M.PLANCK - (Kuantum Kuramı)

W. HEİSENBERG - (Belirsizlik İlkesi)

BİLİMİN ÖZELLİKLERİ:

1-Objektiftir.	2-Olgusaldır.	3-Kesindir.
4-Geneldir.	5-Gözlem ve deney e dayanır.	6- Eleştireldir.
7- Doğruluğu test edilebilir.		

BİLİMSEL YÖNTEM:

1-Gözlem	2-Hipotez (Varsayım/Denence)	3-Deney
4-Kuram (Teori)	5-Yasa (Kanun)	

BİLİMLERİN SINIFLANDIRILMASI

1-İnsan Bilimleri (Sosyal Bilimler)

Tarih / Psikoloji / Sosyoloji / Antropoloji / Siyaset Bilimi

2-Doğa Bilimleri (Fen Bilimleri - Pozitif Bilimler)

Fizik / Kimya / Astronomi / Coğrafya / Biyoloji

3-Formel Bilimler

Matematik / Mantık

POZİTİVİZM (OLGUCULUK)

A.COMTE(1788–1857)

-Doğru bilgiye ancak bilim ulaşabilir.

-Düşünme, metafizik ve dinden arındırılmalıdır.

ÜÇ HAL YASASI: İnsanoğlu üç çağ geçirmiştir.

1-Teolojik dönem: Evren din ile açıklanır.

2-Metafizik dönem: Evren metafizik ile açıklanır.

3-Pozitif dönem: Evren bilim ile açıklanır

NEOPOZİTİVİZM

(ANALİTİK FELSEFE -MANTIKÇI POZİTİVİZM)

LUDWIG WITTGENSTEIN(1889–1951)

Felsefenin uğraş alanı dil çözümlemeleridir.

BİLİME FARKLI YAKLAŞIMLAR

A-Ürün Olarak Bilim Anlayışı

H.REICHENBACH

M.SCHILICK

R.CARNAP

(Klasik Görüş)

1-Bilim nesneldir.

2-Tüm bilimler tek bir bilime indirgenebilir.(Fizik)

3-Kesindir.

4-Bilim, düzgün doğrusal olarak ilerlemektedir.

5-Anlamlı önerme, doğrulanabilen önermedir.

Bilimde Doğrulanabilirlik Anlayışı

R.CARNAP / Klasik görüş

Doğrulanamayan önermeler anlamsızdır.

Bilimde Yanlışlanabilirlik Anlayışı

K.R. POPPER: Klasik görüş

Tümevarım ilkesinin geçersizliği nedeniyle, kuramlar hiçbir zaman deneysel olarak doğrulanamaz.

Ama yanlışlanabilir.

O halde, bir teorinin bilimsel olabilmesi için yanlışlanabilir olması gereklidir.

B- Etkinlik Olarak Bilim Anlayışı:

T .KUHN S.TOULMİN

(Modern Görüş)

1-Bilim öznedir.

2-Bilim yanlışlanabilir.

3-Bilim sıçramalı olarak ilerlemektedir.(Bilimsel devrim)

Paradigma: Bilimsel kuram ve varsayıma denir.

Bilim adamının bakış açısını belirleyen kuramdır.

Bilimin İlerleme Dönemleri (Thomas Kuhn)

1-Bilim öncesi dönem: Paradigmanın bilimsel sorunları çözdüğü dönemdir.

2-Olağan bilim dönemi: Paradigmanın çözemediği problemler ortaya çıkar.

3-Bunalımlar dönemi: Yeni bir paradigma ortaya çıkar.

-Yaşlı bilim adamları, bu paradigmayı önce kabul etmeyip direnir.

4-Bilimsel devrim dönemi: Paradigma başarıya ulaşır.

-Çözumsuz kalan sorular çözülür.

BİLİMSEL ÖNDEYİ

Mevcut bulgulardan hareketle, geleceğe dönük tahminde bulunmak.

Meteoroloji tahminleri

Astronomide ilk Öndeyi: Thales / Güneş tutulması / M.Ö 28 Mayıs 585

BİLİM HAYAT İLİŞKİSİ (BİLİMİN DEĞERİ)

Bilim, kullanım biçimine göre iyiye veya kötüye kullanılabilir.

IV ETİK AHLAK FELSEFESİ

TEMEL KAVRAMLAR

- 1) **İyi - Kötü:** İnsanın değer verdiği, yararlı bulduğu şeylerdir.
- 2) **Özgürlük:** Bireyin hiçbir etki altında kalmadan, seçimlerini yapmasıdır.
- 3) **Sorumluluk:** Alınan kararların sonuçlarını üstlenmektir.
- 4) **Erdem:** Bilgelik, Cesaret, Adalet, Ölçülülük
- 5) **Vicdan:** Bireyin eylemlerini yargılamasını sağlayan iç mahkemedir.
- 6) **Ahlak Yasası:** Ahlaki eylemleri belirleyen kurallar bütünüdür.
Örn: Kanunlar, örf ve adetler, görgü kuralları... v.s
- 7) **Ahlaki Eylem:** Ahlaki içeriğe sahip davranışlardır.

İNSAN ÖZGÜRMÜDÜR?

- 1- **Determinizm:** Özgürlüğün olmadığını savunur.
- 2- **İndeterminizm:** Özgürlüğün olduğunu savunur.
- 3- **Otodeterminizm:** Özgürlüğün kısmen olduğunu savunur.
- 4- **Fatalizm(Kadercilik):** Tanrısal yazgının dışına çıkılamaz.

EVRENSEL AHLAK YASASI VARMIDIR?

A- Reddedenler

1-Hedonizm (Hazcılık)

EPIKUROΣ - A.YUNAN (M.Ö 341 -270)

ARİSTİPPUS - A.YUNAN(M.Ö 435 - 386)

-Hayatın amacı, mutlu olmaktır.

-Manevi hazlar, bedensel hazlardan daha önemlidir.

2.Pragmatizm (Faydacılık)

W. JAMES / ABD(1842–1910)

J.DEWEY / ABD(1859-1950)

Ahlaki eylem, faydalı eylemdir.

3-Nihilizm(Hiçcilik)

-Otorite ve devlet insan doğasına aykırıdır.

4-Anarşizm

-Devlet olmadan da insan yaşayabilir. Devlet yıkılmalıdır.

5.Egoizm (Benmerkezcilik)

T.Hobbes

Her canlı doğası gereği, öncelikli olarak kendisini düşünür.

6- Varoluşçuluk (Egzistansiyalizm)

-Sadece insanda varoluş özden önce gelir.

-İnsan, özgürlüğe mahkum bir varlıktır.

B - Evrensel Ahlak Yasasını Kabul Edenle

1. Utilitarizm(Toplumsal Faydacılık)

J.Bentham, J.S.Mill

2.Entüisyonizm(Sezgicilik)

H.Bergson

3. Erdem Etiği

Sokrates - a.Yunan(MÖ 470 / 399)

Platon - a.Yunan (MÖ 427 / 347)

Aristoteles - a.Yunan (MÖ 384 / 322)

-Kötülüğün kaynağı cehalettir.

-Hiç kimse bilerek kötülük yapmaz.

4.Ödev Ahlakı

-I.Kant - Almanya(1724-1804):

-Önemli olan niyetimizdir.

-‘Öyle davran ki, eylemine ölçü aldığın, tüm insanlar için geçerli yasa olsun’

5.Ahlaksal Determinizm

Spinoza - Hollanda(1632-1677)

Tanrı’nın buyruklarının farkında olunmasının nesnel bir ahlak oluşturulabileceğini savunur

V

DİN FELSEFESİ

Tanrı'nın varlığı ile ilgili görüşler nelerdir? “Evren sonlu mudur, sonsuz mudur? “Ölümden sonra yaşam var mıdır?

TEMEL KAVRAMLAR

1-Teoloji: Tanrı bilim.

2-Tanrı(Tengri): Yaratıcı, yüce varlık

3-Mucize: Akla aykırı, doğüstü olaydır.

4-Vahiy: Tanrının, peygamberlere gönderdiği emirlerdir.

CEBRAİL/ GABRİEL

5-Peygamber: Tanrının elçisidir.

6-İbadet: Tanrısal emirleri yerine getirmek, tapınmak

7-Kutsal: Dinen değerli olan

İNANÇ BİÇİMLERİ

1.Teizm (Tanrıcılık)

-Tanrı, peygamber ve kutsal kitapları kabul eden görüş

2.Deizm (Yaradancılık)

-17-18.YY Fransa ve İngiltere’de ortaya çıkan görüştür.

-Doğal din düşüncesini savunurlar.

-Tanrı vardır ama evrene müdahale etmez.

-Tüm dinlerin ve kutsal kitapların uydurma olduğunu söyler.

-Akıl dışı tüm inançları reddeder. Mucizeye yer yoktur.

J.LOCKE NEWTON J.J.ROUSSEAU VOLTAİRE

3.Ateizm (Tanrıtanımazlık)

-Tanrının varlığını reddeden felsefi görüş

4.Agnostisizm (Bilinemezcilik)

PROTOGORAS - A.YUNAN

PASCAL - FRANSA

-Tanrının varlığı ya da yokluğu bilinemez.

-Tanrının var olması için kanıtlar yetersizdir.

5.Panteizm (Tüm Tanrıcılık)

SPİNOZA - G.BRUNO

-EVREN=TANRI

-Hinduizm, Budizm, Şintoizm....

6.Pan(en)teizm

-Tasavvufun din anlayışıdır.

7. Monoteizm(Tek Tanrıcılık)

8. Politeizm (Çok Tanrıcılık)

TANRININ VARLIĞI & YOKLUĞU PROBLEMİ?

A-Vardır:

1-Ontolojik Kanıt:

Anselmus - İTALYA(1033 / 1109)

-Mükemmel kavramı varsa, karşılığı da olmalıdır.

2-Kozmolojik Kanıt:

Thomas Aquinas – İTALYA (1225 / 1274) Duns Scotus - İSKOÇYA (1265 / 1308)

- Tanrı'nın varlığını evrenden hareketle kanıtlanmaya çalışılır.

- Her şeyin bir ilk nedeni vardır. O ilk neden tanrıdır.

BİG BANG

3-Düzen Ve Amaç Kanıtı (Teleoloji)

-Evrene düzen ve amaç veren ilahi bir güç vardır.

-Saati yapan mühendis gibi.

B-Yoktur:

1-Kötülük Kanıtı

2-Ahlaki Gerekçeler Kanıtı

-NİETZSCHE - ALMANYA(1844 / 1900) -J.P SARTRE - FRANSA(1905 / 1980)

-Tanrı varsa, özgürlük ve insan onuru yoktur.

3-Sosyolojik Kanıt

E.DURKHEİM - FRANSA(1858 / 1917)

-Tanrı, insan ihtiyaçlarının ürünüdür.

-Her insan öldükten sonra, sonsuza kadar cennette yaşayacağına inanmak ister.

EVRENİN SONLU OLUP OLMADIĞINA YÖNELİK GÖRÜŞLER

Entropi

Fiziğin ortaya koyduğu deliller, masa üzerinde duran bir bardak sıcak çayın ısı enerjisinin zamanla oda içine doğru dağıldığı ve bu ısı akışının tersine dönüp de çayı tekrar ısıtmadığı örneğidir.

Din felsefecilerinden bazıları bu yasanın evrenin sonu olduğuna delil olduğunu söyler.

Çünkü onlara göre evrende bir düzensizlik varsa ve giderek artıyorsa bu onun sonlu olduğunu gösterir.

Büyük Hadron Çarpıştırıcısı

Eylül 2008'de, 14 milyar yıl önce evrenin oluşumunu hazırlayan “Büyük Patlama”nın mini versiyonlarını üreterek, evrenin oluşumu sırasındaki sırların anlaşılmasını sağlaması amacıyla çalıştırılmıştı.

Mart 2013'te uzmanlar, atom altı parçacık “Higgs Bozonu”nu bulduklarını açıklamışlardı.

Deneyin sonucu, elle tutulamaz bir fiziksel olayın maddelere kütle verdiğini göstermiş oldu.

Çalışma İngiliz Peter Higgs ve Belçikalı François Englert'e 2013 yılında Nobel Fizik Ödülü kazandırmıştı.

ÖLÜMDEN SONRA YAŞAMIN OLUP OLMADIĞINA YÖNELİK GÖRÜŞLER

VI SİYASET FELSEFESİ

Siyaset, "Arapça" at eğitimi anlamına gelir.

Politika, " Yunanca" polis yani şehirle ilgili işler anlamına gelir.

-SİYASET BİLİMİ:

-Olanı araştırır.

-SİYASET FELSEFESİ:

-Olması gerekeni araştırır.

SİYASET FELSEFESİ TEMEL KAVRAMLARI

1-Devlet:

-Ortak bir toprak bütünlüğüne sahip, bağımsızlığa dayalı siyasi örgütlenmedir.

2-Hukuk:

-Toplumda bireyler arası ilişkileri düzenleyen, kurallar bütünüdür.

a. Yazılı Hukuk Kuralları

b. Sözlü Hukuk Kuralları

3-Birey: Toplumı oluşturan her bir insandır.

4-Toplum: Bireylerin oluşturduğu bütüne denir.

5- Özgürlük: Bireyin baskı altında kalmaksızın tercihte bulunabilmesidir.

6-Eşitlik: İnsanlar arası ayırım gözetilmemesidir.

7-Basın özgürlüğü: Basının bağımsız haber yapabilmesidir.

8-Bürokrasi: Memurlar topluluğunu ifade eder. Daha çok şikayet ifadesi olarak kullanılır.

9-Meşruiyet: Alınan kararın, yasalara uygunluğudur.

10-Sivil Toplum Örgütü: Tema, Lösev...vs

11-İktidar: Bir toplumda egemenliği elinde bulunduranlarıdır.

Devlet gücünü kullanma yetkisi verir.

12-Çoğulculuk: Seçilenlerin sadece kendi kitlesine değil, tüm yurttaşlara eşit davranmasıdır.

13-Katılımcılık: Yurttaşların oy dönemleri dışında da yönetime aktif olarak katılmasıdır.

14-Siyasi Partiler :-İktidar Partisi -Ana Muhalafet Partisi -Muhafef Partisi

15-Seçimler: -Gizli oy -Açık sayım -Genel oy -Eşit oy

16-Laiklik: -Laiklik ve Sekülerizm terimleri 19. yüzyılda ortaya çıkmıştır.

-Aydınlanma Çağı'nın etkisiyle gelişmiştir.

-18. yüzyılda Fransız ve Amerikan devrimleri ile büyük ölçüde uygulamaya geçmiştir.

17-Kitle İletişim Araçlarını Takip Etmek:

Tv, Gazete, İnternet... vs

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

1. Klasik Haklar (Koruyucu Haklar):

- Bireyi, devlete ve topluma karşı koruyan haklar.
- Yaşama hakkı
- Mülkiyet hakkı

2. Sosyal ve Ekonomik Haklar (İsteme Hakları):

- Eğitim ve öğrenim hakkı - Çalışma hakkı
- Konut hakkı - Grev hakkı - Sendika kurma hakkı

3. Siyasal Haklar (Katılma Hakları):

- Seçme ve seçilme hakkı
- Siyaset yapma hakkı
- Dilekçe (Bilgi edinme) hakkı

DEVLETİN ORTAYA ÇIKIŞI

1.Doğal Devlet Anlayışı

PLATON A.YUNAN(M.Ö 427 / 347)

İnsanların korunma ve güvenlik ihtiyaçlarından kendiliğinden ortaya çıkar.

2.Yapay Devlet Anlayışı

J.J ROUSSEAU - FRANSA (1712 / 1778)

T.HOBBS - İNGİLTERE (1588 / 1679)

Toplumsal düzen ve güvenlik için toplumsal sözleşmeyle anlaşarak kurulur.

3-Tanrısal Kaynaklı Devlet Anlayışı

-İktidarın kaynağı tanrıdır.

İDEAL DEVLET DÜZENİ VARMIDIR?

A-İdeal Devlet Düzeni Yoktur Diyen Görüşler

- 1-Nihilizm(Hiçcilik) -Otorite ve devlet insan doğasına aykırıdır.
- 2-Anarşizm -Devlet olmadan da insan yaşayabilir. Devlet yıkılmalıdır.

B-İdeal Düzenin Varlığını Kabul Eden Görüşler

1-Özgürlüğü Temele Alan Yaklaşım (LİBERALİZM)

A.SMİTH J.LOCKE J.S.MİLL

- Belirleyici ilke, özgürlüktür.
- İnanç, ekonomi, düşünce özgürlüğü esastır.

2-Eşitliği Temele Alan Yaklaşım (SOSYALİZM)

K.MARK – ALMANYA (1818 / 1883) S.SİMON – FRANSA (1760 / 1825)

- Özel mülkiyet yoktur.
- Herkesin eşit olduğu, sınıfsız devlet modelidir.

3-Adaleti Temele Alan Yaklaşım

E. Bernstein – ALMANYA (1850 / 1932)

J. Rawls - ABD (1921 / 2002)

-Özgürlük ve eşitliğin aynı zamanda sağlandığı devlet modelidir.

ÜTOPYALAR

A-İstenilen Ütopyalar

1.Platon / Devlet

A.YUNAN(M.Ö 427 / 347)

a-Yöneticiler: Filozoflar

-BAŞ

b-Bekçiler: Askerler

-GÖVDE

c-Üreticiler: İşçiler, Tüccarlar, Memurlar, Çiftçiler...vs

-AYAKLAR

2.Farabi / Erdemli Toplum (Medinetül Fazıla)

KAZAKİSTAN (872 / 950)

Cehaletin olmadığı, bilgili toplumdur.

3.T.More / Ütopya

İNGİLTERE(1478-1535)

-İlk sosyalist devlet modelidir.

-Ortak mülkiyet esastır.

-Para kullanılmaz.

-İhtiyaçları devlet karşılar.

-Günde 6 saat çalışma esastır.

-Adada 54 kent vardır.

-Kadın ve erkek eşittir.

4.Campenalla / Güneş Ülkesi

İTALYA(1568-1639)

-Bilim ve felsefe egemendir.

-Devletin başında filozoflar vardır.

-Ortak mülkiyet esastır.

-Günde 4 saat çalışılır.

5.F.Bacon / Nova Atlantis

İNGİLTERE(1561 / 1626)

-Bilimin egemen olduğu ada devletidir.

-Ülkenin merkezi Solomon tapınağıdır. Burası bir bilim merkezidir.

-7 yılda bir, gemiler son bilimsel gelişmeleri adaya getirmek için dünyayı dolaşır.

6.Augustinus / Tanrı Devleti

Tanrı'ya sevgi duyan insanlar Tanrı Devletini,

Dünyaya sevgi duyanlarda Dünya Devleti'ni meydana getireceklerdir

.

B- İstenilmeyen Ütopyalar

(Korku Ütopyaları / Distopya)

1.A.Huxley / Cesur Yeni Dünya

İNGİLTERE(1894 / 1963)

- Bilim çok ilerlemiş; ekonomi, sağlık ve şiddet sorunları sona ermiştir
- Aile kurumu yoktur. Tüm bebekler tüp bebektir.
- İnsanlar ihtiyaca göre üstün zekâlı, orta zekâlı ve geri zekalı olarak üretilir.
- Geçmişle bağı sağlayan kurumlar kapatılmıştır.

2.G.Orwel / 1984

İNGİLTERE(1903 / 1950)

- Devletleri üç bloka ayırır.

a-Amerika –Batı Avrupa

b-Doğu Avrupa Rusya

c-Çin ve

Japonya

- Devletlerarası güç dengesi vardır. Savaş olmaz. Bölgesel savaşlar vardır.

BİG BROTHER

- Var olan yönetimlerin egemenliği baskıcı ve zorbadır.
- Diktatör yurttaşta güvenmez. Sorgulama, eleştiri yasaktır.

3.Ray Bradbury / Fahrenheit 451

ABD(1920 / 2012)

- Kitapların yakıldığı, totalitarizm in egemen olduğu bir distopya dır.

YÖNETİM BİÇİMLERİ

1. **Monarşi**-Tek kişinin yönetimidir. Taht, kan bağıyla geçer.

2. **Oligarşi**-Zengin azınlığın ülkeyi doğrudan veya dolaylı olarak yönetmesidir.

3. **Aristokrasi**-Eğitimli, seçkin sınıfın yönetimidir.

4. **Teokrasi**-Dini yönetim biçimidir.

5. **Diktatörlük (Totalitarizm)**

- Tek kişi, her türlü kanunun üstünde hareket eder.
- Muhafif gurupları baskı altına alarak ortadan kaldırır.
- Özgür düşünce yoktur.

6. **Federasyon**-İç işlerinde serbest, dış işlerinde başkente bağlı devletler topluluğudur.

7. **Sosyalizm**-Herkesin eşit olduğu, sınıfsız toplumdur. Ortak mülkiyet vardır.

8. **Timokrasi**-Askeri yönetim biçimidir.

9. **Demokrasi**-Halkın yönetimidir.

DEMOKRASİNİN UYGULANMA BİÇİMLERİ

A. Doğrudan Demokrasi (Antik YUNAN /İSVİÇRE Kantonları)

B. Temsili Demokrasi

1-Parlamente Sistem: (İNGİLTERE)

Mecliste %51 çoğunluğu sağlayan parti, tek başına iktidar olur.

Bir parti tek başına çoğunluğu sağlayamaz ise koalisyon hükümeti kurulur.

2. Başkanlık Sistemi: (ABD)

-Yürütme görevini halkın seçtiği başkan ve başkanın belirlediği bakanlar kullanır.

3.Yarı Başkanlık Sistemi: (FRANSA)

-Yürütme gücü devlet başkanı ile hükümet başkanı arasında paylaşılır.

4. Meclis Hükümeti: (İSVİÇRE)

-Güçler birliği vardır. Ayrıca bir başbakan görevlendirilmez.

-Meclis ile yürütme kurulu görüş ayrılığına düşerse, kurul meclisin kararına uyar.

C. Yarı Doğrudan Demokrasi: (İTALYA-İSVİÇRE)

1.Referandum (Halk Oylaması):

2. Halk Vetosu:

-Parlamento tarafından kabul edilen kanunun, halkın hareketiyle değiştirilmesidir.

3. Halk Teşebbüsü:

-Halkın istediği ama parlamentonun istemediği kanunun çıkarılmasını sağlar.

4. Temsilcilerin Azli:

-Seçmenlerin temsilcinin görevden alınması için baskı uygulamasıdır.

CUMHURİYET VE DEMOKRASİ AYRIMI

A. Cumhuriyet:

Yönetimin seçimler sonucunda belirlendiği devlet şeklidir.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti

B. Demokrasi:

1.Hukukun Üstünlüğü

2.Güçler Ayrılığı(Yasama-Yürütme-Yargı)

3.Siyasi Partiler

4.Sivil Toplum örgütleri

5.Çoğulculuk anlayışı

6.Katılımcılık

7.Adil Seçimler

(Gizli oy / Açık sayım / Genel oy / Eşit oy)

8.Laiklik

VII SANAT FELSEFESİ (ESTETİK)

Aesthetica (Duyum, Duyumsama)

A.BAUMGARTEN - ALMANYA(1714-1762)

TEMEL KAVRAMLAR

a.Güzel:

Biçimindeki uyum ve ölçülerindeki dengeyle, hoşla giderek hayranlık uyandıran.

b.Hoş:

Duyularımıza hitap eden şeylerdir.

c.Yüce:

İnsanca ölçüleri aşan şeydir. Her yüce güzel olduğu halde, her güzel yüce değildir.

SANAT KURAMLARI

1.Taklit(Mimesis) Kuramı: Platon-Aristoteles

-Sanat, doğanın taklit edilmesidir.

-Aristoteles, güzeli orantı ve düzende görür.

2.Oyun Kuramı: Schelling (1755-1854)

-Sanat, büyüklerin oynadığı oyundur.

3.Yaratma Kuramı: B.Croce (1866-1952)

-Sanat, sanatçının güzeli yaratması sürecidir.

-Doğada kendi başına bir güzel yoktur.

4-Dışavurumcu Kuram(EKSPRESYONİZM):

Sanat, duygu ve düşüncelerin dışa aktarımıdır.

5-Biçimci (soyut) kuram:

Sanat, renklerin ve geometrik şekillerin soyut bir anlatım oluşturmalarıdır.

6-İşlevselci kuram:

Sanat, toplumsal ihtiyacın sonucudur.

EVRENSEL GÜZEL PROBLEMİ

1-Öznelci Görüş:

Alımlayıcının beğenileri belirleyicidir.

2-Nesnelci Görüş:

Asıl ölçüt eserin kendisidir.

Dönemini aştığı düşünülen sanat eserleri, bu durumun kanıtı olarak kabul edilir.

GÜZEL İKİYE AYRILIR:

1.Doğal güzel

2.Yapay güzel

ESTETİK & SANAT FELSEFESİ FARKI

-Estetik; her iki güzeli, sanat felsefesi sadece yapay güzeli inceler.

Estetik Obje - Estetik Subje

-İnsan estetik subje, tablo estetik objedir.

SANATIN ORTAYA ÇIKIŞI

-İnsanlar ilk çağlardan bu yana, sanatsal özellikte ürünler ortaya koymuştur.

Mağara duvarlarına yapılan çizimler

SANATÇI & SANAT ESERİ

1-Sanatçı: Yetenek ve Yaratıcılık

2-Sanat Eseri: Orijinallik, kalıcılık, estetik zevk uyandırma

SANAT VE ZANAAT

SANAT TÜRLERİ

1-Yüzey Sanatları

a-Fotoğraf

b-Resim

c-Grafik

d-Karikatür

e-Hat

f-Minyatür

2-Hacim Sanatları

a-Heykel

b-Seramik

c-Kabartma

3-Mekan Sanatları

a.Mimari

b-İç Mimari

c-Bahçe Mimarisi

d-Peyzaj Mimarisi

4-Dil Sanatları

a-Roman

b-Hikâye

c-Şiir

d-Tiyatro metni

e-Film senaryosu

5-Ses Sanatları (Müzik)

- a-Halk Müziği
- b-Caz
- c-Klasik Müzik

6-Hareket Sanatları (Halk Dansları)

- a-Bale
- b-Pantomim
- c-Halk Dansları
- d-Modern Danslar

7-Dramatik Sanatlar

- a-Tiyatro
- b-Sinema
- c-Opera
- d-Müzikal Oyunu
- e-Gölge oyunu
- f-Kukla

ÜNİTE IV FELSEFİ OKUMA VE YAZMA

FELSEFİ METİN ANALİZİ

- a) Metinde hangi felsefî kavramlar geçmektedir?
- b) Hangi felsefî problem ele alınmaktadır?
- c) Probleme filozofun bakış açısı nasıldır?
- d) Savunulan fikirler, sorunların çözümlenmesi için nasıl bir katkı sunabilir?

FELSEFİ TARTIŞMA

Havaya atılan bir taş düşünebilseydi, kendi isteğiyle yere düştüğünü sanırdı.

SPİNOZA - HOLLANDA(1632 / 1677)

“Özgürlük, yasaların müsaade ettiği her şeyi yapma hakkıdır.”

MONTESQUIEU - FRANSA(1689 / 1755)

“Birey, kimsenin çıkarını ilgilendirmedeği sürece hareketlerinden dolayı topluma karşı sorumlu değildir.”

J.S.MİLL - İNGİLTERE(1806 / 1873)

“İnsanın özgürlüğü istediği her şeyi yapabilmesinde değil, istemediği hiçbir şeyi yapmak zorunda olmamasındadır.”

J.J.ROUSSEAU – FRANSA (1712 / 1778)

ÇEVİRİM İÇİ AĞLARDA KİMLİK İNŞA PERFORMANSI VE SELFİE

Milan KUNDERA - ÇEKYA/FRANSIZ(1929 /)

“Hız ile unutma doğru orantılıdır.”

-Her zaman erişime açık, hızlı ve akışkan dünyada hızla öğreniyoruz; çabucak unutuyoruz.

Roland BARTHES - FRANSA (1915 / 1980)

-Selfie ile inşa ettiğimiz kimlik, bazı özelliklerimizi vurgular, kalıcı hâle getirirken bazılarını yok eder.

Zygmunt BAUMAN - POLONYA(1925 / 2017)

“Görülüyorum, o hâlde varım!”

FARKLI AÇILARDAN GÖRMEK (ALTERNATİF GÖRÜŞ GELİŞTİRME)

Her şapka belirli bir bakış açısını ifade eder

1. Beyaz Şapka (Nötr): Konuyu, tarafsız ve kanıtlanmış verilerle ortaya koyar.
2. Sarı Şapka (İyimser): Konuyu, olumlu yönleri ile değerlendirir.
3. Siyah Şapka (Negatif): Konuyu, olumsuz yönleri ile değerlendirir.
4. Kırmızı Şapka (Duygusal): Konuyu, hisleri ile değerlendirir.
5. Yeşil Şapka (Yaratıcı): Konuyu, farklı bakış açıları ile değerlendirir.
6. Mavi Şapka (Değerlendirme): Bütün görüşleri analiz ederek, sistemli ve tutarlı biçimde değerlendirir.

OCKHAM IN USTURASI

Ockhamlı WILLIAM - İNGİLTERE(1300 / 1349)

-Bir sorunun iki çözümü varsa bunlardan daha basit olanı tercih edilir.

TARTIŞALIM / YAPAY ZEKA

Theodor W. ADORNO – ALMANYA(1903 / 1969)

Minima Moralia

‘Hakikat için geçerli olan, mutluluk için de geçerlidir. Kişi ona sahip olmaz, onun içinde olur.

Aslında sarmalanmış olma duygusundan başka bir şey değildir mutluluk.

Mutluyum diyen yalan söylüyor ve mutluluğa başvurmakla ona karşı suç işliyordur.

Ancak mutluydum diyen kişi sadıktır mutluluğa.

Bilincin mutlulukla tek ilişkisi şükrandır. Hiçbir şeyle kıyaslanamayacak haysiyeti de oradan gelir.’

FELSEFİ DENEME YAZMA

MONTAİGNE / FRANSA (1533 / 1592)

DENEMELER

Tutarlı, sistematik, ikna edici ve temellendirilmiş olmalıdır.